kuid vaevalt ulatusid need majade esikülgede üksikasjadeni, mis pigemini on joonistatud silmamõõdu järgi. Igal juhul ei ole siin mitte tegemist skeemidega, nagu näiteks rootsiaegsetel teedekaartidel, vaid iga maja on käsiteldud individuaalselt ja ühtlasi katsutud anda edasi tema tõelist olemust.

Muidugi võib esineda vääratusi ja arusaamatusi mitmeski üksikasjas. Raske on ka kooskõlastada mõningaid asju muude allikate andmetega. Nii tundub imelikuna leida vana raekoda katusega kaetuna, kuna ligikaudu samaaegsete teadete järgi peab seda kujutlema prahiga täidetud madala kivivarena. Tõenäoselt on meil siin tegemist ainult joonistaja võttega varjata see linna turule vähe autegev paik.

Raskem on seletada, miks tolleaegset raekoda on kujutatud tornita, mille olemasolu väidavad kaasaegsed allikad [25]. Jääb küll võimalus, et torn või tornike seisis mõnel teisel küljel ega paistnud üle katuse harja.

Üldiselt annab joonis siiski tõhusa kujutluse Tartu turust 17. sajandi 80-date aastate algul.

Plaani otstarbest olenevalt on kujutatud ainult nende majade fassaadid, mil vaba vaade turule. Sellega puuduvad kaalukoja ja tolleaegse raekoja taga asuvate hoonete esiküljed. Sagedasti ei peetudki neid turu äärde, vaid Väikesesse Kaalukoja tänavasse kuuluvaiks, sest nii nimetati tänavakest turu ääre ja kaalukoja vahel Raekoja ja kaalukoja vahelist turule suubuvat tänavat ei nimetatud tol ajal veel Rüütli, vaid Suure Kaalukoja tänavaks. Rüütli tänav algas alles Küütri tänava kohalt. Suure Kaalukoja tänavale rööbitine kitsas maariba ei ole mitte tänav, nagu võiks oletada selle pealkirjast „die Strasz", vaid ainult ühe maja sissesõidutee [26]. Vahepealne maa-ala ongi kuulus „Pallast", paik, mil kord seisnud Ivan Julma puust loss. Käsiteldaval ajal asusid seal ainult kolm puust maja, kuna osa platsist oli tühi. Platsi elustamist soliidsemate hoonetega oli tõkestanud tema omandusliku kuuluvuse vaieldavus linna ja kroonu vahel.

Kuid ka teised turuäärsed ehitised ei olnud praegusaja mõistete järgi kuigi imposantsed. Kõige suuremad ja nägusamad olid vast pr. D. Zecheri apteek ja C. Wolteri maja, kus 1667. a. tulekahjust saadik asus korteris Tartu komendant, kes tavaliselt oli ühtlasi Tartu kreisi landshöfdinguks (maapealikuks). Mõlemad majad on ehitatud 17. sajandil.

---

[25] Vt. näit. rae koopiaraamat 1681 l. 13.

[26] Vt. rae koopiaraamat 1689 l. 196.

Tartu III, lk. 233